

Nr 137

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av punkt 14 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); given Stockholms slott den 20 mars 1959.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag om ändrad lydelse av punkt 14 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att försäkringsbolagen vid inkomsttaxeringen skall få åtnjuta avdrag för vissa avgifter och bidrag, som lämnas för att stödja verksamhet av skadeförebyggande art.

Förslag

till

**lag om ändrad lydelse av punkt 14 av anvisningarna till 29 § kommunal-
skattelagen den 28 september 1928
(nr 370)**

Härigenom förordnas, att punkt 14 av anvisningarna till 29 § kommunal-
skattelagen den 28 september 1928¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt ne-
dan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Anvisningar

Anvisningar

till 29 §.

till 29 §.

14. *Inländsk försäkringsanstalt må från bruttointäkt av sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse njuta avdrag bl. a. för avgifter och bidrag, som utgivits till kommun, försening eller sammanslutning och som avser att understödja verksamhet med syfte att förebygga skador, vilka falla inom ramen för den av anstalten bedrivna rörelsen.*

14. I fråga — — — hörande anvisningar.

I fråga — — — hörande anvisningar.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och skall äga tillämpning jämväl med avseende å det beskattningsår, för vilket taxering verkställes i första instans år 1959.

¹ Senaste lydelse av punkt 14 av anvisningarna till 29 § se 1950:308.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 mars 1959.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler viss fråga rörande *beskattningen av inländsk försäkringsanstalt* och anför därvid följande.

1. **Inledning.** Vid 1949 års riksdag framlade Kungl. Maj:t i proposition nr 173 förslag till ändrade regler angående avdragsrätt och skatteplikt för medlemsavgifter vid inkomsttaxeringen. På förslag av bevillningsutskottet (betänkande nr 48) avtog riksdagen propositionen och anhöll att Kungl. Maj:t ville låta utarbета ett nytt förslag i ämnet.

I anledning härav uppdrogs den 29 juni 1950 åt *skattelagssakkunniga* att utarbета det nya förslaget. Till de sakkunniga har även överlämnats sedermera inkomna skrivelser i samma och närliggande frågor, nämligen från Sveriges advokatsamfund rörande advokaters avgifter till samfundet och bidrag till dess ersättningsfond, från Svenska försäkringsbolags riksförbund m. fl. angående försäkringsbolags bidrag till skadeförebyggande verksamhet samt från Sveriges akademikers centralorganisation i fråga om bl. a. avgifter till löntagarorganisationer.

Den 2 december 1958 avlämnade skattelagssakkunniga en promemoria (stencilerad) angående avdragsrätt vid beskattningen för vissa medlemsavgifter och bidrag. Promemorian upptar dels de med medlemsavgifterna sammanhängande beskattningsfrågorna dels ock, i ett särskilt avsnitt, den skattemässiga behandlingen av bidrag till skadeförebyggande verksamhet.

Över promemorian har, efter remiss, *ytttranden* avgivits av statskontoret, kammarrätten, riksskattenämnden, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Uppsala, Östergötlands, Jönköpings, Gotlands, Kristianstads, Hallands, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Örebro, Gävleborgs och Norrbottens län, allmänna ombudet hos mellankommunal prövningsnämnden, Kooperativa förbundet, Landsorganisationen i Sverige, Riksförbundet Landsbygdens folk, Skånes handelskammare, Svenska arbetsgivareföreningen, Sveriges advokat-

samfund, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges fastighetsägarförbund, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges lantbruksförbund, Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund och Tjänstemännens centralorganisation. Stockholms handelskammare, Svenska bankföreningen, Svenska försäkringsbolags riksförbund och Sveriges industriförbund har åberopat ett av delegerade för dessa institutioner upprättat gemensamt yttrande. Yttranden över promemorian har vidare inkommit från Svenska brandkårernas riksförbund och Svenska brandskyddsföreningen samt från Svenska lantarbetsgivareföreningen, Svenska sparbanksföreningen, Sveriges hantverks- och småindustriorganisation samt Sveriges redareförening.

Vidare torde få omnämnas att *organisationskommittén för trafiksäkerhet 1958* i augusti förra året avlämnat betänkande med förslag rörande trafiksäkerhetsarbetets organisation m. m. I betänkandet behandlas bl. a. frågan om rätt att vid taxering erhålla avdrag för bidrag till trafiksäkerhetsarbetet, såväl forskning som upplysning och propaganda. Såsom framgår av årets statsverksproposition (bilaga 8, s. 77 ff.) har yttranden över betänkandet inhämtats från ett stort antal myndigheter och organisationer.

Slutligen vill jag i detta sammanhang nämna att Föreningen för arbetarskydd och Göteborgs arbetarskyddsförening i en den 16 december 1958 till mig inkommen skrivelse aktualiserat frågan om avdragsrätt för bidrag till arbetarskydd.

Vid genomgång av remissvaren har kunnat konstateras, att förslaget om avdragsrätt för medlemsavgifter inrymmer åtskilliga problem, i fråga om vilka skilda lösningar kan diskuteras. Denna fråga synes därför böra underkastas mera ingående överväganden än som hittills kunnat ske. I samband därmed synes önskvärt att närmare klarlägga de statsfinansiella konsekvenserna av skattelagssakkunnigas förslag i angivna del. Jag är således för närvarande inte beredd att härvidlag taga någon slutgiltig ståndpunkt.

Det nu sagda gäller däremot inte frågan om rätt till avdrag vid inkomsttaxeringen för avgifter och bidrag till skadeförebyggande verksamhet. Såsom framgår av den följande redogörelsen för remissyttrandena har förslaget i denna del genomgående tillstyrkts. Det står också klart, att en snar lösning av denna fråga är angelägen.

Jag avser därför att redan nu anmäla de sakkunnigas förslag i vad angår avgifter och bidrag till skadeförebyggande verksamhet.

2. Utredningsförslagen. Skattelagssakkunniga framhåller inledningsvis att direkta bestämmelser om den skattemässiga behandlingen av bidrag till skadeförebyggande verksamhet inte finns i kommunalskattelagen. I ett antal av regeringsrätten den 8 och den 9 februari 1956 (RÅ 1956 not. Fi 192—268) avgjorda mål kom emellertid frågan om försäkringsanstalters rätt till avdrag för sådana bidrag under prövning. Regeringsrätten fann att avdragsrätt för anstalterna inte förelåg för olika bidrag till organisationer

med uppgift att förebygga skador. Avdrag vägrades sålunda bl. a. för bidrag till Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, Svenska brandskyddsföreningen och Svenska brandkårernas riksförbund.

De förut nämnda skrivelserna från Svenska försäkringsbolags riksförbund m. fl. har tillkommit i anledning av dessa utslag. Organisationerna hemställde om sådan ändring i gällande skattelagar att bidrag av nyssnämnd art blev avdragsgilla i skattehänseende.

Skattelagssakkunniga har på grundval av en av Svenska försäkringsbolags riksförbund upprättad promemoria lämnat en redogörelse för ändamålet med vissa av de bidrag, som avsågs i nyssnämnda regeringsrättsavgöranden. Redogörelsen torde i sina huvuddrag få fogas vid detta protokoll såsom *Bihang*.

De sakkunniga finner att bidrag till skadeförebyggande verksamhet har beröringspunkter med bidrag till teknisk vetenskaplig forskning och till organ som eljest främjar givarens ekonomiska verksamhet samt bidrag till allmännyttiga ändamål.

För bidrag till forskning som äger rum inom ämnesområde, som berör den skattskyldiges bransch, är den skattskyldige enligt praxis berättigad till avdrag, påpekar de sakkunniga. Sådan utgift har nämligen ansetts komma vederbörande företag till godo. Försäkringsanstalt som drev bland annat sjuk-, olycksfalls- och skadeförsäkringsrörelse har sålunda enligt Riksskattenämndens meddelande nr 2 år 1954 ansetts berättigad till avdrag för bidrag till forsknings- och experimentverksamhet inom eftersjukvård och arbetsvård (s. k. rehabiliteringsverksamhet), och ett brandförsäkringsbolag har erhållit avdrag för bidrag till en stiftelse för brandskyddsteknisk forskning. Vidare nämnes bl. a. att avdrag medgivits dels ett väveribolag för bidrag till teknisk högskola för ett laboratorium för teknisk forskning m. m. (RÅ 1946 ref. 8), dels ett företag i kartong- och pappersbranschen för bidrag till Svenska pappersbruksföreningens forskningsinstitut (RÅ 1947 not Fi 1166) och dels ett boktryckeri och förlag för bidrag till Stiftelsen grafisk forskning (RÅ 1947 not Fi 245).

Såsom exempel på fall då avdrag vägrats nämner de sakkunniga bl. a. Svenska superfosfat försäljningsaktiebolag, som ej erhöll avdrag för bidrag till fond med uppgift att främja praktiskt-vetenskapligt forskningsarbete inom teoretiska och praktiska ärfthighetsläran (RÅ 1947 not Fi 1080). Vidare har ett verkstadsföretag icke erhållit avdrag för avgift till Föreningen för främjande av teknisk-vetenskaplig forskning. Denna förening hade till ändamål att ekonomiskt stödja och främja teknisk vetenskaplig forskningsverksamhet, sådan den bedrivs av Ingeniörsvetenskapsakademien. Hela medlemsavgiften skulle tillföras Ingeniörsvetenskapsakademien. Vidare vägrades företaget avdrag för avgifter till Föreningen för undersöknings- och upplysningsverksamhet om industriella förhållanden (RÅ 1947 not Fi 1475). Bidrag till handelshögskolan i Stockholm från olika företag inom industri och handel har enligt förhandsbesked av riksskattenämnden, vilket av rege-

ringsrätten lämnats utan ändring, förklarats vara icke avdragsgill kostnad med hänsyn till den allmänna naturen av den vid handelshögskolan bedrivna verksamheten.

Avdrag för bidrag till allmännyttiga ändamål har vägrats bl. a. rederiaktiebolag som lämnat bidrag till semesterhem för Stockholms hamnarbetare och till Svenska sällskapet för räddning av skeppsbrutna (RÅ 1950 not Fi 165) samt till Svenska livräddningssällskapet, sjömanskyrkor m. m. (RÅ 1950 not Fi 918).

Som sammanfattande omdöme om de redovisade rättsfallen anför de sakkunniga.

Förutsättning för avdragsrätt för bidrag till teknisk-vetenskaplig forskning m. m. synes enligt gällande praxis vara, att mottagaren driver verksamhet av sådan art, att kostnaderna för verksamheten skulle vara avdragsgilla för bidragsgivaren, därest denne själv utövat verksamheten. Såsom belysande torde kunna angivas, att avdrag icke medgivits för bidrag till Handelshögskolan i Stockholm men att däremot avdrag erhållits för bidrag till Chalmers tekniska högskola för ett laboratorium för teknisk forskning. Mottagarens verksamhet — om avdragsrätt skall föreligga — får således å ena sidan icke vara av alltför allmän natur men å andra sidan synas icke heller alltför stora krav ställas på en omedelbart direkt påtaglig nytta för bidragsgivarens verksamhet.

I fråga om försäkringsbolagens nu ifrågavarande bidrag framhålles i utredningspromemorian, att bidrag till humanitära, sociala eller allmännyttiga ändamål lämnas oberoende av arten av bidragsgivarens försäkringsrörelse. Bidragen till skadeförebyggande verksamhet är däremot direkt knutna till den försäkringsbransch, inom vars område den skadeförebyggande verksamheten utövas. De sakkunniga exemplifierar detta på följande sätt.

Sålunda lämnas bidrag till Svenska brandskyddsföreningen och till Svenska brandkårernas riksförbund uteslutande av brandförsäkringsbolag.

Bidrag till skogsbrandskydd lämnas endast av de fyra bolag som bedriva skogsbrandförsäkring.

Bidragen till Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande och Motormännens riksförbunds trafiksäkerhetsfrämjande verksamhet lämnas av trafik- och motorfordonsförsäkringsbolagen. Här må anmärkas, att dessa bidrag icke falla under Trafikförsäkringsföreningens verksamhet. Denna förening fungerar i fråga om nämnda bidrag endast som centralt insamlingsställe och beloppen ingå icke i föreningens räkenskaper.

Kostnaderna för Föreningen Front mot tjuven med Polisens tekniska rådfrågningsbyrå bestridas numera helt med bidrag från inbrottsförsäkringsbolagen. Det är således ej fråga om föreningsavgifter och ej heller om bidrag till humanitära, sociala eller allmännyttiga ändamål utan om rena driftskostnader.

Till utgifter för skadeförebyggande verksamhet äro vidare att hänföra trafikförsäkringsbolagens kostnader för en för lärare anordnad trafiksäkerhetskurs, för två svenska läkares resa till Amerikas förenta stater samt för undersökning rörande orsakerna till trafikolyckor, ävensom de bidrag som livförsäkringsbolag, olycksfallsförsäkringsbolag och sjöförsäkringsbolag lämnat till Sällskapet för räddning av skeppsbrutna. Dessa kostnader äro icke heller att anse som utgifter av »humanitär, allmänt social eller liknande art».

De sakkunniga påpekar att i 1949 års proposition rörande avdragsrätt för medlemsavgifter berördes frågan om industriföretags avgifter till sammanslutningar av olika slag för stödjande av vetenskaplig forskning m. m. Det framhölls att avdragsrätten i dylika fall borde få bedömas ur synpunkten, huruvida det huvudsakliga ändamålet med den bedrivna verksamheten kan sägas vara att främja medlemmarnas intäktsförvärv. Därvid borde ledning kunna hämtas av praxis rörande avdrag för bidrag till teknisk-vetenskaplig forskning.

De sammanslutningar, som uppbär förut nämnda bidrag till skadeförebyggande verksamhet, bedriver icke — fortsätter de sakkunniga — sådan verksamhet, som har till huvudsakligt syfte att främja medlemmarnas ekonomiska intressen. Verksamheten kan snarare betecknas såsom allmännyttig, d. v. s. av den art, att bidrag till densamma enligt av statsmakterna vid flera tillfällen gjorda uttalanden i förekommande fall bör bestridas direkt genom statsunderstöd och icke indirekt genom avdrag för lämnade bidrag. De sakkunniga finner dock att den verksamhet, som bedrivs exempelvis av Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, Svenska brandskyddsföreningen, Brandkårernas riksförbund och Föreningen Front mot tjuven klart är sådan, att det kan betecknas som ett ekonomiskt intresse för försäkringsbolagen, att verksamheten upprätthålles. Från denna synpunkt sett anser de sakkunniga, att hinder i princip icke bör möta mot att beträffande bidrag till dessa och liknande sammanslutningar anlägga samma synpunkter som på bidragsgivarnas direkta kostnader för ändamål, som främjas av sammanslutningarna.

Med hänsyn till omständigheterna anser de sakkunniga, att en lagstiftning i förevarande fall för närvarande bör begränsas till att avse blott försäkringsbolagens bidrag till sammanslutningar, som driver skadeförebyggande verksamhet.

I enlighet med det anförda föreslås i utredningspromemorian, att i 29 § kommunalskattelagen intas en bestämmelse att försäkringsanstalt äger rätt till avdrag för bidrag till kommun, förening eller sammanslutning, vilken bedriver skadeförebyggande verksamhet, som är av väsentlig betydelse för försäkringsanstaltens rörelse. Avgörande för avdragsrätten bör, påpekas det, vara om det ändamål, till vilket avgiften eller bidraget utgår, ligger inom ramen för försäkringsanstaltens verksamhet. Någon bedömning av mottagarens allmänna verksamhet är således icke avsedd.

De sakkunniga föreslår, att bestämmelserna skall tillämpas första gången vid 1959 års taxering.

Organisationskommittén för trafiksäkerhet 1958 har i sitt betänkande om trafiksäkerhetsarbetets organisation m. m. framhållit följande. Även om staten måste stå för den huvudsakliga delen av kostnaderna för trafiksäkerhetsarbetet, är det önskvärt att frivilliga bidrag till dessa kostnader lämnas i största möjliga utsträckning. Sådana bidrag utgår redan nu. Trafikförsäkringsföreningen har sålunda under en följd av år

lämnat avsevärda bidrag till Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande. Även från andra organisationer och från enskilda företag har bidrag erhållits. Vid överläggningar som kommittén haft med representanter för trafikförsäkringsföreningen och för bilindustri, gummiindustri och oljeföretag rörande möjligheten att öka dessa bidrag har beskattningsfrågan trätt i förgrunden. Det har sålunda framhållits att en viktig förutsättning för en ökning av de frivilliga bidragen på området är att bidragen blir skattefria.

Kommittén anser för egen del, att det inte är rimligt, att de bidrag från försäkringsföretagen som lämnas till nationalföreningen genom trafikförsäkringsföreningen inte skall vara avdragsgilla. Ur de synpunkter kommittén företräder är det emellertid önskvärt, att även frågan om avdragsrätten för andra företag m. fl. tas upp till behandling. Kommittén anför härom bl. a. följande.

Kommittén har kommit till den uppfattningen, att om skattefrågan blir löst det finns vissa förutsättningar för att de frivilliga bidragen till trafiksäkerhetsarbetet kan komma att ökas väsentligt. Det kan därför även från statssynpunkt vara en god affär att avdragsrätt medges. Innan detta sker, finns det för kommitténs del inte möjlighet att föra underhandlingarna med de berörda företagen till något avgörande.

3. Remissyttrandena. Vad skattelagssakkunniga föreslagit i fråga om försäkringsanstalts bidrag till skadeförebyggande verksamhet har i regel tillstyrkts eller lämnats utan erinran. I några yttranden ifrågasätts om inte reformen bör gå längre än de sakkunniga föreslagit.

Sålunda anser *länsstyrelsen i Jönköpings län* det önskvärt att avdragsrätten utsträcker även till andra företag än de inländska försäkringsanstalterna. *Länsstyrelsen* anger som exempel att transport- eller trafikföretag samt i viss mån bilproducenter och bilhandlare för sin rörelse kan sägas ha stort intresse av trafiksäkerhetens främjande. *Länsstyrelsen i Hallands län* anser att även livförsäkringsanstalters bidrag till skadeförebyggande verksamhet bör omfattas av förslaget.

Riksskattenämnden ger uttryck åt viss tvekan inför förslaget. Nämnden framhåller såsom materiellt och författningstekniskt otillfredsställande att en kasuistisk lagstiftning av föreslagen art införes. Särskilt när praxis — såsom i förevarande fall — får anses oklar, medför en dylik lagstiftning risk för inte åsyftade motsatsslut. *Riksskattenämnden* tillägger emellertid följande.

Då de ändamål, som tillgodoses med ifrågavarande bidrag, äro i hög grad allmännyttiga och då det är angeläget, att verksamheten icke stoppas upp i avbidan på mera generella regler om avdragsrätt, anser riksskattenämnden sig emellertid icke böra avstyrka att avdragsrätt införes för dessa bidrag i enlighet med förslaget. *Riksskattenämnden* förutsätter dock därvid att frågan om avdrag för bidrag till sådana allmännyttiga ändamål, som ligga inom ramen för bidragsgivarens verksamhet, senare upptages till prövning i ett vidare sammanhang än vad som är fallet i förevarande förslag.

Kammarrätten anser att det i och för sig är önskvärt, att försäkringsanstalt erhåller avdrag för ifrågavarande bidrag. Emellertid kan det enligt kammarrättens mening icke vara befogat att i detta hänseende införa be-

stämmelser till förmån för en viss begränsad kategori av skattskyldiga. Om man anser en lagstiftning på ifrågavarande område erforderlig, bör man därför enligt kammarrättens mening inte begränsa den på sätt de sakkunniga föreslagit. Kammarrätten framhåller vidare följande.

Enligt gällande rättstillämpning torde avdrag för bidrag till allmännyttiga ändamål medgivas allenast för det fall, att utbetalningen med hänsyn till den mottagande organisationens verksamhet varit till direkt nytta för givaren.

Enligt vad kammarrätten kan finna innebär de sakkunnigas förslag i denna del huvudsakligen, att de principer, vilka enligt förslaget skola gälla med avseende å avdragsrätt för medlemsavgifter till branschorganisationer, för en viss grupp av skattskyldiga utsträckas till att avse vissa anslag till allmännyttig verksamhet. Man torde med fog kunna fråga sig, varför just denna grupp av skattskyldiga skall erhålla denna förmån. Bidrag till den verksamhet, varom här är fråga, kunna lämnas även av andra rörelseidkare än försäkringsanstalter, och man kan ifrågasätta, om just denna art av skadeförebyggande verksamhet är i behov av särskild lagstiftning.

Riksskattenämnden berör även frågan om sådana bidrag till skadeförebyggande verksamhet för vilka avdrag medgivits utgör skattepliktig inkomst för mottagaren. Nämnden anser att, eftersom denna fråga inte reglerats i förslaget till lagtext, skulle skattepliktsfrågan bli att bedöma enligt allmänna regler. I många fall torde bidragen då anses skattefria för mottagaren. Med hänsyn till bidragens allmännyttiga natur och då viss kontroll över bidragsverksamheten utövas genom försäkringsinspektionen, torde — framhåller nämnden — någon saklig erinran mot skattefriheten knappast kunna framställas.

De synpunkter på frågan som framlagts av organisationskommittén för trafiksäkerhet 1958 har allmänt delats eller lämnats utan erinringar av de över kommitténs betänkande hörda myndigheterna och organisationerna.

I detta sammanhang skall slutligen beröras frågan om avdrag för bidrag till arbetarskydd. Inledningsvis har nämnts, att *Föreningen för arbetarskydd* och *Göteborgs arbetarskyddsförening* i en särskild skrivelse hemställt att denna fråga tages under övervägande. Därvid avses bidrag från såväl försäkringsinrättningar som andra företag. Föreningarna framhåller, att de årliga förlusterna genom olycksfall i arbete beräknas till omkring 650 miljoner kronor, vilket mycket väl kan jämföras med förlusterna genom trafik- och brandskador.

4. Departementschefen. När det gäller att ta ställning till frågan om avdragsrätt för bidrag till skadeförebyggande verksamhet, bör till en början beaktas, att en sådan avdragsrätt inte kan grundas på det förhållandet att bidragen går till allmännyttiga ändamål. Det är sålunda en vedertagen princip, som vid olika tillfällen understrukits från riksdagens sida, att i den mån stöd skall ges från det allmänna till föreningar och stiftelser med allmän-

nyttig verksamhet, detta bör ske på annat sätt än genom att medge avdrag vid taxeringen för bidrag till föreningens eller stiftelsens verksamhet.

I fråga om försäkringsanstalternas bidrag till skadeförebyggande verksamhet träder emellertid en annan synpunkt i förgrunden. Dessa företag har ett direkt intresse i att nedbringa antalet skadefall och därmed de försäkringsersättningar som skall utbetalas. Den skadeförebyggande verksamheten har sålunda betydelse för anstalternas ekonomiska verksamhet. I den mån varje företag för sig bedriver sådan verksamhet torde det knappast råda tvekan om att kostnaderna härför är avdragsgilla.

Tidigare torde i regel ha ansetts att även de bidrag som försäkringsföretag lämnat olika organisationer och sammanslutningar varit att anse som avdragsgill kostnad för företaget. Regeringsrättens i det föregående omnämnda utslag torde allmänt ha uppfattats som en ändring av beskattningsmyndigheternas praxis i denna fråga.

Av den föregående framställningen torde framgå, att allmän enighet råder bland hörda myndigheter och organisationer om att försäkringsföretagens bidrag till verksamhet av förevarande art bör vara avdragsgilla. Avgörande torde därvid ha varit bidragens karaktär av omkostnad för företagen. Jag ansluter mig till denna uppfattning och förordar därför att anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen kompletteras med en bestämmelse av sådan innebörd. Med hänsyn till de särskilda regler som gäller för taxering av livbolag bör avdragsrätt inte tillkomma dessa.

Avdragsrätten bör, på sätt skattelagssakkunniga föreslagit, föreligga redan vid innevarande års taxering. Några tekniska svårigheter härför föreligger inte, eftersom antalet skattskyldiga som berörs av avdragen är mycket begränsat.

Såsom riksskattenämnden uttalat bör beskattningen av den organisation som mottar bidrag till skadeförebyggande verksamhet icke påverkas av försäkringsföretagens rätt till avdrag. Frågan om mottagarens skattskyldighet får sålunda bedömas enligt allmänna regler.

I betänkandet om trafiksäkerhetsarbetets organisation m. m. har uttalats, att motsvarande avdragsrätt bör föreligga även för andra företag än försäkringsanstalter. Föreningen för arbetarskydd och Göteborgs arbetarskyddsförening liksom även vissa myndigheter, som yttrat sig över skattelagssakkunnigas förslag, har samma uppfattning.

Beträffande de bidrag, som här åsyftas, synes emellertid enligt min mening läget vara ett annat än i fråga om bidragen från försäkringsanstalterna. Det föreligger i regel inte samma omedelbara sammanhang mellan det bidragsgivande företagets utgifter och den med bidragen avsedda verksamheten, utan bidragsgivningen är i större eller mindre grad påverkad av en önskan att stödja det allmännyttiga ändamål som mottagaren tillgodoser. Om avdrag skulle medges i dylika fall, skulle konsekvenserna bli svåra att överblicka. Jag är därför inte beredd att på antytt sätt utvidga den nyss förordade avdragsrätten.

I enlighet med vad i det föregående anförts har inom finansdepartementet upprättats förslag till lag om ändrad lydelse av punkt 14 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370). Jag hemställer att förslaget måtte genom proposition framläggas för riksdagen.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ingrid Qvarnström

I skattelagssakkunnigas promemoria intagen redogörelse¹ för försäkringsanstalters bidrag till olika ändamål

Föreningen Front mot tjuven

Beloppen inbetalas av vederbörande försäkringsanstalt till Sjöassuradörernas förening, som sedan i sin tur vidarebefordrar beloppen till mottagaren. Det bidragsgivande bolaget vägrades avdrag.

Då handeln och sjötrafiken åter kommo i gång efter kriget, visade det sig snart att stöldskadorna på gods stegrades i oroväckande omfattning. Problemet storlek framgår av att exempelvis år 1947 de svenska sjöförsäkringsbolagen för stöldskador å importgods utbetalade ersättningar uppgående till sammanlagt 4,2 miljoner kronor. Varken polis- eller tullväsende hade kunnat upprätthålla en tillfredsställande bevakning inom hamnområdena, vilket från dessa myndigheters sida förklarats bero på otillräcklig personal och otillräckliga anslag.

För att söka i någon mån råda bot för detta missförhållande anlidade sjöförsäkringsbolagen detektiver för bevakning inom hamnar och hamnmagasin och därav föranledda kostnader utgjorde självfallet för bolagen avdragsgilla omkostnader i rörelsen. Detektivbevakningen visade viss effekt genom att tjuvar avslöjades, men då förklarade hamnarbetarna, att de vägrade fortsätta arbetet under sådan bevakning. En annan lösning av frågan måste därför utfinnas. Med Föreningen Front mot tjuven uppgjordes att denna organisation skulle anställa en kriminalman för bevakning inom Stockholms hamnar. Kostnaden skulle helt bestridas av sjöförsäkringsbolagen. Bolagens bidrag till ändamålet — år 1949 sammanlagt 8 000 kronor — användes helt och uteslutande till avlöning åt bevakningsmannen. — — —

Ingenjörsakademiens transportforskningskommitté

Även här är Sjöassuradörernas förening mellanhand.

Nu ifrågasvarande förening utgör ett av Kungl. Maj:ts anbefallt förvaltningsorgan, med obligatorisk anslutning av samtliga trafikförsäkringsanstalter, med uppgift att handhåva vissa för anstalterna gemensamma angelägenheter. Genom föreningen hava de anslutna bolagen gemensamt bestritt vissa kostnader, vilka hänföra sig till följande ändamål.

Anslag till en för lärare anordnad trafiksäkerhetskurs. Härmed förhåller sig så, att en folkskollärare, Hj. Rimby i Borlänge, sedan många år under medverkan från Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF) anordnat en trafiksäkerhetskurs sommartid för lärare och lärarinnor, vid vilken dessa utbildats för att i sin tur kunna meddela trafiksäkerhetsundervisning i skolorna. För att möjliggöra kursens hållande har nyssnämnda anslag utbetalats under flera år som ett led i Trafikförsäkringsföreningens trafiksäkerhetsverksamhet. Numera lämnas ifrågasvarande anslag genom NTF.

Anslag till kostnaden för två svenska läkares resa till Amerikas förenta stater för studium av de amerikanska läkarnas behandlingsmetoder i fråga om skullskador. Härom må meddelas följande.

¹ Redogörelsen bygger på en av Svenska försäkringsbolags riksförbund upprättad promemoria.

Våren 1948 vände sig två läkare vid Serafimerlasarettet i Stockholm — experter beträffande skallskador — till försäkringsanstalterna med anhållan, att dessa måtte ekonomiskt stödja en av dem planerad studieresa till Amerikas förenta stater. De hade erfarit, att de amerikanska läkarna i samband med sista världskriget gjort stora framsteg beträffande behandlingen av skallskador och de framhöllo, att det skulle vara av synnerligen stort värde för skallskadebehandlingen i Sverige att få del av amerikanarnas rön. Då skallskadorna hade en betydande frekvens i försäkringsanstalternas skadereglering, borde det vara av stort intresse för dessa, att de amerikanska moderna behandlingsmetoderna blevo kända även i Sverige. De båda läkarna hade anhållit om anslag till resan hos Statens forskningsråd men hade därvid erfarit, att rådets medel redan voro förbrukade för ifrågavarande år. Hos Kungl. medicinalstyrelsen inhämtades av Trafikförsäkringsföreningen, att det måste anses vara av stor vikt, att skallskadebehandlingen i Amerikas förenta stater bleve studerad och att de båda läkarna voro väl lämpade för studieresan. Trafikförsäkringsanstalterna anslogo efter det Kungl. försäkringsinspektionens godkännande inhämtats 5 000 kronor för resan. — — —

Undersökning beträffande orsakerna till trafikolyckor, vilken fråga år 1947 upptogs till behandling av 1945 års trafiksäkerhetskommitté (SOU 1948: 20). Kommittén tänkte sig, att undersökningen skulle utföras av Trafikförsäkringsföreningen i samråd med Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF). Man ansåg att det skulle vara av vikt för det framtida trafiksäkerhetsarbetet, om man finge klarlagt, vilka de huvudsakliga orsakerna till trafikolyckor vore och olyckornas fördelning på dessa orsaker, vilka undersökningar skulle kunna verkställas genom granskning och bearbetning av trafikförsäkringsanstalternas skadeakter. Trafikförsäkringsföreningen ställde sig helt naturligt till förfogande för ändamålet och orsaksundersökningen påbörjades under år 1948. För orsaksgranskningen tillsattes en särskild kommitté med bland andra en representant för NTF. För kontorsarbetet, som ej kunde utföras av föreningens ordinarie personal, måste extra arbetskraft anställas, material av olika slag inköpas m. m. Kostnaderna för undersökningen hava i sista hand burits av de till föreningen anslutna bolagen, d. v. s. samtliga här i landet verk samma trafikförsäkringsanstalter, och utgöra uppenbarligen för dem avdragsgilla omkostnader i rörelsen.

Medlemsavgift till NTF. För att markera sitt intresse för trafikförsäkringsfrågor har Trafikförsäkringsföreningen inträtt som medlem i NTF och erlägger dit en årsavgift av 100 kronor. Denna avgift torde enligt rättspraxis icke vara av avdragsgill natur, men fördelad på de 32 till föreningen anslutna bolagen rör det sig endast om drygt 3 kronor per bolag, vilket ju är utan betydelse för taxeringen. — — —

Bidrag till NTF. — — — Fortlöpande hava trafikförsäkringsanstalterna lämnat betydande bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande ändamål och innan anslag för sådana ändamål givits hava anstalterna haft att inhämta Försäkringsinspektionens godkännande av utgifterna, vilket väl måste anses visa, att bidrag av ifrågavarande art äro att hänföra till utgifter för trafikförsäkringsrörelsen av nödvändig karaktär.

NTF:s verksamhet bestrides i huvudsak av statsanslag och bidrag från trafikförsäkringsanstalterna. Här må framhållas, att kommunikationsministern i 1949 års statsverksproposition i samband med frågan om anslag till NTF uttalade, att trafiksäkerhetsarbetet är en angelägenhet beträffande vilken insatser från — jämte andra — trafikförsäkringsanstalterna böra kunna påräknas i betydande utsträckning. Liknande uttalanden hava gjorts

i tidigare statsverkspropositioner. Ytterligare må framhållas, att 1945 års försäkringsutredning i sitt betänkande SOU 1949: 26 utgår från som givet, att trafikförsäkringsanstalterna skola stödja trafiksäkerhetsarbetet. Betänkandet utmynnar i ett förslag om förstatligande av trafikförsäkringsrörelsen. Som ett av skälen härför anföres, att det statliga trafikförsäkringsbolaget måhända skulle komma att visa ändå större intresse för trafiksäkerhetsarbetet, än vad fallet kan vara då trafikförsäkringen drives av flera olika enskilda försäkringsanstalter. Härom säger utredningen bland annat följande: »Att materialet rörande motortrafikolyckorna samlas hos en central anstalt bör vidare underlätta ett systematiskt studium av olyckornas karaktär och orsaker, vilket skulle kunna ingå såsom ett led i arbetet för trafiksäkerhetens främjande. Ävenså bör framhållas, att en central försäkringsanstalt skulle få ett mycket påtagligt intresse och goda möjligheter att medverka i detta arbete. Ett sådant intresse förefinnes givetvis redan nu hos trafikförsäkringsanstalterna och har också på flerfaldiga sätt kommit till uttryck. Sannolikt är dock, att intresset för insatser på området kan bli än större inom ett företag, som ensamt drager nytta av de till följd av trafiksäkerhetsarbetet minskade skadeutbetalningarna och som därjämte utslutande sysslar med försäkring å motorfordon etc.»

Det må nämnas att trafikförsäkringsrörelsen för flertalet bolag under senare år gått med stor förlust (inalles cirka 20 miljoner kronor sedan år 1945). Det oaktat hava bolagen, klart inseende vikten för verksamheten av trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder, årligen anslagit avsevärda belopp för dylika åtgärder.

Bidrag till Motormännens riksförbund (M) för dess trafiksäkerhetsfrämjande verksamhet. Om dessa bidrag gäller i allt väsentligt vad ovan anförts i fråga om bidragen till NTF.

Bidrag till M:s servicebyrå. Med denna byrå hava trafikförsäkringsbolagen träffat avtal, att byrån mot en ersättning av 5 000 kronor per år skall tillhandagå M:s medlemmar med upplysningar, råd och anvisningar i frågor rörande tecknandet av motorfordonsförsäkring m. m., en uppgift, som eljest skulle ankomma på bolagens fältmän och tjänstemän. Här är alltså fråga om en rent affärsmässig ersättning för utförda tjänster och avdragsrätten beträffande kostnaden torde vara fullt klar.

Svenska brandskyddsföreningen

Svenska brandskyddsföreningen har till uteslutande ändamål »att höja och fullkomna brandskyddet i vårt land». Av föreningens räkenskaper framgår, att dess verksamhet i huvudsak bestrides med medel, som vid sidan av de stadgeenliga relativt obetydliga årsavgifterna frivilligt tillskjutas av försäkringsbolagen. För år 1949 belöpte sig föreningens samtliga inkomster till 284 000 kronor, varav icke mindre än 202 000 kronor utgjordes av dylika tillskott. Härav belöpte 161 000 kronor på den allmänna verksamheten och 41 000 kronor på särskilda ändamål. Föreningen har i själva verket ursprungligen tillskapats som och kan alltjämt sägas utgöra brandförsäkringsbolagens gemensamma organ för handhavande av den förebyggande brandskyddsverksamheten.

Beträffande nyss nämnda särskilda ändamål må anföras följande.

Elektriska nämnden bildades år 1925 av ett femtiotal brandförsäkringsbolag med uppgift att övervaka revisionsbesiktningsverksamheten i fråga om elektriska anläggningar vid industrier, brädgårdar, lantgårdar och större varulager samt i kyrkor, biograflokaler, hotell och teatrar. År 1936 ägde viss omorganisation av nämnden rum, varvid den förlades under Brand-

skyddsföreningen. Verksamheten utvidgades samtidigt till att omfatta även auktorisation av besiktningsmän. Nämnden kontrollerar numera besiktningen av över 25 000 anläggningar och utsänder årligen över 5 000 påminnelser till anläggningsägare angående skyldigheten att låta utföra revisionsbesiktning. Vidare övervakar nämnden att anläggningsägare som underlåtit att inom föreskriven tid låta avhjälpa vid besiktning påtalade brandfarliga detaljer i den elektriska anläggningen uppmärksammas på att för brandförsäkringen gällande villkor icke äro uppfyllda. Även vederbörande försäkringsbolag underrättas därom. Kostnaderna för nämndens verksamhet bestridas helt av försäkringsbolagen genom särskilt anslag.

Genom särskilt anslag bestrida försäkringsbolagen också helt kostnaderna för *Brandskyddsföreningens brandorsakscentral*. Denna inrättades år 1936 för att tillgodose polismyndigheternas behov av teknisk hjälp vid utredningar rörande orsakerna till uppkomna eldsvådor. Sådan hjälp lämnas utan kostnad för myndigheterna. Vid större och ur brandskyddssynpunkt mera intressanta eldsvådor verkställer brandorsakscentralen självständiga undersökningar för att med hjälp av de erfarenheter som därvid vinnas söka förebygga återuppreparanden.

Svenska brandkårernas riksförbund. De bidrag försäkringsbolagen lämna till Svenska brandkårernas riksförbund äro liksom bidragen till Brandskyddsföreningen utgifter av rent skadeförebyggande natur.

Skogsbrandskydd. Till skadeförebyggande verksamhet på skogsbrandskyddets område lämna de fyra skogsbrandförsäkringsbolagen årligen vissa bidrag, vilkas storlek fastställles för varje år med hänsyn till de från olika håll i landet anmälda behoven. De anslagna medlen hava under senare år huvudsakligen använts för inköp av skogsbrandjeepar. Hithörande frågor handläggas av bolagens skogsbrandtariffkommitté.

Försäkringsbolagens brandförsvarskommitté

Denna kommitté är ett gemensamt organ för de flesta över hela riket arbetande brandförsäkringsbolagen och har till uppgift att genom undersökningar av samhällenas bebyggelse och brandförsvaret insamla och bearbeta material, som är av betydelse för bolagens premiesättning för civilrisker samt att handlägga övriga frågor rörande brandsläckningsväsendet, vilka sammanhånga med bolagens verksamhet.

Brandförsvarskommittén har sålunda att för bolagens gemensamma räkning handlägga vissa frågor, som eljest skulle ankomma dels på Svenska tarifföreningen för till denna anslutna bolag och dels på Ömsesidiga brandförsäkringsbolags tariffnämnd för en annan grupp av bolag. Bolagens kostnader för de nu nämnda organisationerna hava av prövningsnämnden godkänts såsom avdragsgilla och det ligger i sakens natur att så bör vara förhållandet även i fråga om kostnaderna för Brandförsvarskommittén, vilka fördelas på de deltagande bolagen i förhållande till beståndet av civilbrandförsäkringar.

Föreningen Front mot tjuven med Polisens tekniska rådfrågningsbyrå

På initiativ av inbrottsförsäkringsbolagen och i samarbete med statens kriminaltekniska anstalt anordnades år 1942 en utställning, kallad »Front mot tjuven», avsedd att på ett åskådligt sätt för allmänheten klargöra nödvändigheten av att genom säkerhetsanordningar av olika slag skydda sin egendom mot stöld och inbrott. Utställningen visades i Stockholm och ett antal landsortsstäder. Den bakom utställningen liggande idén fullföljdes på hösten samma år genom inrättandet i Stockholm av »Polisens tekniska

rådfrågningsbyrå». Byrån, som sköttes i kriminalpolisens och kriminaltekniska anstaltens regi, hade till uppgift att kostnadsfritt lämna råd om säkerhetsanordningar mot inbrott och stöld. Inbrottsförsäkringsbolagen svarade helt för kostnaderna för byrån.

Sedermåra hava liknande rådfrågningsbyråer öppnats i Göteborg och Malmö, varjämte ledningen av verksamheten övertagits av en föreningsbildning, benämnd Föreningen Front mot tjuven.

Ovan har i avsnittet om Sjöassuradörernas förening omnämmts, att Föreningen Front mot tjuven på uppdrag och bekostnad av sjöförsäkringsbolagen avlönar en kriminalman för bevakning av hamnområdena. Alla övriga kostnader för verksamheten bestridas av inbrottsförsäkringsbolagen. Kostnaderna äro av rent skadeförebyggande natur.

Sällskapet för räddning av skeppsbrutna

I det föregående har framhållits, att de bidrag som livförsäkringsbolagen via Svenska livförsäkringsbolags förening lämnat till Sällskapet för räddning av skeppsbrutna såsom kostnader för skadeförebyggande verksamhet äro att anse som avdragsgilla omkostnader i rörelsen.¹ Till sällskapet hava lämnats bidrag jämväl av olycksfallsförsäkringsbolagen och av sjöförsäkringsbolagen.

¹ Avser förhållandena före 1950 års lagstiftning om beskattning av försäkringsbolag.